

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1118

عالم نساوان

«АЛЕМИ-НИСВАНЪ»

(Женский Миръ).

(مسالمة اره مخصوص ادبی و تدریسی هفته اق مجموعہ ادارہ)

№ 4
1906 г.

صاحب امتیاز اسماعیل غ.
ادارہ مدیرہ سنی شفقہ ی.

نومرو 4
مارت ۲۶ سنہ ۱۹۰۶

شیر باغچہ سرحدیہ لارستان [مخترعہ] المکتوبی مطبعہ مدنیہ امدادی

Друкарство «Переводчик» в Дижонской.

1906 г. — 1906

۰- قافقاسیاده مسلمه خانیملر

قافقاسیا مسلمه لری ده جهالت دکزینده بوغولماقده درلر. عمومیت اوزره علم یوق، معارفه هوس یوق، ماته خدمت هیچ یوق. ایشلری خالی توقوماق، چوراب اورمک، اورمه، دیکمه، ایشلری، پالتار (البسه) دیکمک، آشچی قوللوچی وظیفه لرینی کورمک، یاخود ایشیتیر، کوچسز آت مهظه کبی یاشاماقدیر. اولادلرینی تربیه ایده مرلر، ازلی ایاه مدارا بیلمز لر، قومشولار ایاه خوش دامامه ایده مز لر. ایشاری هپ چیغیرماق، باغیرماق، قارغیش، سوکوشدور. نظام و انتظام نهدر بیامه ز لر؛ نزاکت نهدر، بیامه ز لر؛ نظافت نهدر، هیچ بیلمه ز لر. قافقاسیا مسلمه لرینک بیلدیکاری آلتون (قزیل) زینت لر، قوماش پالتارلار. صاچاره، الاره خننا، قاشاره راسیتدر (قاش). حفظالصحه نک وجودیندن خبرلری یوق. آیاق یالین کز لر، رطوبت، قارائلیق یرلرده اوتورار لر. بونک ایچونده دائما خسته اولور لر؛ بر چوقلری پارا باش آغریسنه، بهضاری ییل خسته لیکنه (ره و ماتیزما) دوچار او- لور لر؛ عجایب - غرایب بلایره راست کلور لر، قورقونچ یارالر چیقار یر لر. کنج ایکن حیاتی باده کیدر. بییبوب ایچمه اصولنی بیامه ز لر. یوندان طولایی ده بکنز لری سارالمیش، قارالمیش بر حالده اولور، بذرک آیلر لر و حال آنکه قافقاسیا «گوزه للیک» مه دیدر. عمومیت اوزره بیزیم خاتونلارک احوالی بویله !

یازیقارک همیشه و حیاتی بو قسم فنا اولدوغی حالده بونارک حالینه باقان یوق، چاره آرایانلاری یوق. بونارک احوالینه هر کسدن اول کنذیلری آراسینده توره میش نفوذلو، معلوماتلی. معارفلی، مکنستلی خانیملر قالماید لر. هیبات!.. بویله لرینی بولماقده ایکنجی کوچ بر مسئله در. بزده اویله خانیملر یوقده دکلدیر. سوز شونده درکه نفوذلو و مکنستلی لریمزده «فهم و معلومات» یوق، معارفمند دکلدیر لر؛ معارفیلر یمزده روسجه بیایدیکلری حالده کندی

لسان‌رینی یازماق، او قوماق دورسون، او یاهلری واردرکه حتی قونوشماق ده بیامزلر، آدلری ده بوتون اجنبی آدلری کبی. بوناردن بر قاجی با کوده در: طیبیه باتریشینادرکه با کویه کلدکدن صکره مسلمانر «بهادر شاه زاده» دیمشله بری دها واردرکه حقیقی آنی اولان «کبه» دینلمه یه راضی دکلمیش!.. آکا «تامارا» دیمک لازم کلبورمش. بر قاجینی ده بیلیورم که «هاله درلر، تورکچه بیامزلر، مسلمه درلر مسلمانجه بیامزلر، بیامک ده ایسته مزله کندی آرالارینده مصاحبت ایدر ایکن روسچه قونوشورلر میش. ترکجه یه رغبت اتمک ایسته مه یورلر میش. ایسته سه ایدیلر بیلیردیلر، اوکره نردیلر. مرامک الیندن بر شی قورتولماز... انسان هر ایسته نیکنه نایل اولاییلر، «ایسته یورم، اما وقتیم یوق» بوش سوزلردر.

شیمدی انصاف ایدیلسین بویله خاتونلاردن بز مسلمه لر نه کوزله یه بیله ریز، نه امید ایده بیله ریز؟

هر گاه بزیم ضیالی، مهارفای خانلار پمز بزیم احوالیمزه یانسه ایدیلر، اولجه کنسی آنا لسان‌رینی اوکره نمه یه، او قو- یازیسنی بیامه یه سعی ایدردیلر. آندن صکره آئردن هر نوع اییاکار کوره بیله ریز. یوقسه بو حال اوزره هم آئر، هم ده بزلر دوام ایدر ایسه ک قورقیورم آخرنی فنا اوله ماتمزک و امتمزک نصیفینی بز قادیلار (آرواتار) تشکیل ایدیوروز، دکلمی؟ ایش بویله کیدر ایسه بر طرفدن ملتزمک مدنی و مهارفای اولماسینه بزیم جاهله، غافله، تربیه سز باجباریمز (قز قرنداشاریمز) مانع اولاجا قار، دیگر طرفندن ده مهارفای خانماریمزک بو کونکی حالتاری، همیشه تاری، ملت و شریعه اعتناسیزلیکاری، اوزاقدن باقان آتالریده قیز بالا- لرینی مکتباره ویرمه مه یه، تربیه لی و مهارفای آنالر یتشدیرمه مه یه وانار ایده جکدر. او وقت وای حالیمزه... اکر بویله اولمایه بز باعث اولار ایسه ک ملت، ترقی، تمدن، مهارف قارشوسنده مطلق بز مسئول اوله جیمز. نه قدر بویوک قباح، نه قدر بویوک جنایت!...

(ایلروسی وار)

— بختسز بالا —

(عائشه)

نه ایچون او قدر تلاش اییدیورسین؟ دنیانه گیم کیمدن آیر لمامش؟

(عطا (اوز اوزینه کابوب)

سزه آیر یلق قولایمی کایبور؟ دوشنسه کنز یا! کندییزی
بیلیدک بیله لی بر یرده اوسه کاندک.

(عائشه)

کندکی بیلیدک بیله لی آنامله برابر دکامیسک؟ اشته آنامدن
آیر لده اوچ ییادر سکا کورنمور نه ایچون بر شی اولمدک؟

(عطا)

اولمدم... اولدم. او بشقه سز بشته... سز کله اقران کبی ایدک.

(عائشه)

مکتبده او قدر اقرانک بار هیج برندن آیر لمدکمی؟ کرجک
آلتی آی اول احمد بکدن آیر لده بر بریکیزی قرنداش کبی
سوردیکز؛ نه ایچون بر شی اولمدک؟

(عطا)

نه ایچون بر شی اولمدک؟ نچون بر شی اولمدک؟ اویله شیار
صوریورسکنز که انسان بر دورلو جواب تپامبور. ایکی سنه لک
درسارک امتحاننی بردن کچیردم ینه بو قدر صقلمدم!

(عائشه (زیاده غیرت ایاه)

سویاه جوابمی بوله میورسین؟ یوقسه... یوقسه بولدینک جوا

بی سویلمکی استمیورسن؟

(عطا)

ای انیدیجکم! نه بارکه سویلمهیم؟

(عائشه)

هیج بر شی یوقمی؟ طوغریمی سویلیورسن؟... بشم... بشم

باشم ایچون طوغریمی سویلیورسن؟

(عطا)

مرحمتسز! بوکون جانمه می قصدك بار؟

(عائشه)

كل كل يانمه... او طور! بنم دنياده سندن باشقه حالمی
سويله جك كيمسم باری؟ شیمدیله قدر قورقوبده آتامدن آتامدن
صاقلادینم شیرلی هب سکا آیتیم.

گوکامده بر حال باره آئیده سکا سویله یه چکم - ذاتی او
حال سندن کلیور چاره سنی ینه سندن ایسته یه چکم، لکن ابتدا
صوریله جضم شیرله طوغری جواب ویره

(اعتنا ایله)

بنم باشم ایچون طوغری جواب ویر!

(عطا)

الله الله!

(عائشه)

خاطرکده میدره؟ بوفندن ایکی آی اول... تمام ایکی آی اول
- او وقتدنبری ایکی کره در مکتبدن کلیورسن - بوراده - ینه بو
بولمه ده - بر حکایه کتابی او قویوردك عقلکه کیلدیمی؟ بر باینک
بر قیزی وارمش. قومشوسنك او غنی سورمش صکره قیزی باشقه سنه
ویرمشاره. جکیت کندینی اولدرمش. آنت اوزینه قزده تانف اولمش.
ینه می خاطر یکه کلمدی؟ هانه حکایه اورایه کاندیکی وقت
بن « سبحان الله بر قز استدیکی آدمه بارماقله تلف می اولور؟ »
دیمشدم.

(عطا)

اوت، افندم.

(عائشه)

سن کندیکی او قدر طوتمغه استه نك طوتمه نك کوزکده بر
طمله یاش پیدا اولدی. بتک اوزرنده گیزلنه جک بر قدر کبی

آقرتن آقرتن اوتهیه بری به طوغری یوریمکه باشلادی. باقی باقی
ینه یوزکده طبقی آنک کبی بر طماه یاش کورییور.
(عطا)

اوف!

(عائشه)

صقلمه! بنی دکله! بن او کوندن بری سنی بتون بتون
بشقه درلو کورییورم.

(النی غیرتیه طوتوب)

نه وقت یوزکه باقسام کوزلرک ضانکه بنم عکسی غایب
ایدوبده روح تسلیم ایده جک قدر محزون طور ییور. هانکی طورکه
دقت ایتم بکا حال دیلیده «سندن آیر یلیرسم اولورم» دییوز.
بنی سویبورسن او یله می؟

(عطا)

طوقته! الله عشقنه طوقته!

(عائشه)

دکله! دها بتیرمدیم. او کوندن بری کوزلریکه باقدچه خیا.
لماه برابر یوره کمک محزونلغی عکس ایده یورده آنک ایچون بو
قدر باغن طور ییور صانییوردم حالکی دوشنرکچه «عظادن آیر یلیر
سام یشام» دیه یمین ایتمکدن باشته عقلمه - دیامه بر شی کلامیور
سنی سویبورم. دکامی؟

(عطا)

آه یاربی نه یاپدم که بنی بو قدر عنایتکه لایق کوردک؟ ذاتی
بوکا اولان محبتله دنیاده هر کسندن بختیار ایدم. شمدی ده بنی
سودیکنی ایشیدیورم، اوز آغرندن ایشیدیورم. سویبورم، عائشه چیکم!
سنی سویبورم. هم دنیاده نه قدر سومک ممکن ایسه او قدر سویبورم!

(آخری وار.)

نه سحر در نه کرامت

۱۸۰۸ سنه ميلاديه سنده فرانسز عسکری اسپانيا اوزرینه هجوم ايدرك هر طرفی ضبط و استیلايه باشلامش ایدی. اسپانيا و پورتو-غال اهالیسنی دوچار وله و حیرت ایدن بو مهاجمه ائناسنده ایزبون ب-یوک کایسانده معجز نما بر یمورطه خلقه زیارت ایتدیرلمکه باشلادی. بو یمورطه اوزرنده من طرف الله دنیلکه شایان اوله جق صورت غریبه ده بر یازی اولوب مألای ایه فرانسز لرك یقین بر زمانده مغلوب و محو اوله جقلرندن عبارت ایدی.

پورتوغال اهالیسی دخی اسپانیولر کبی سریع الاعتقاد و ساده دل آدملر اولدقلرندن اشبو یمورطه دن آلدقلری خبره جدأ ایناندیلر. اهالی بر شیئه جدأ اینانوبده اهدای مسئولیه به دخی آکا کوره مقاومت کوستره جک اولورلر ایه بو یولده کی مقاومتلرک نه درجه لره قدر مشکلات عسکریه پی موجب اوله جفی امور دیده ضل بطانک معلوملر یدر.

فرانسز قوماندانی پورتکیزلرک اشبو اعتقادلری اخلال ایتمک ایچون بر کوزل یول بوندی. شو یله که:

بر قاج کون صکره ایزبون شهرنده هر سوقاقده یوزلرجه یا-زیلی یمورطه لر فروخت اولنمه باشلادی که بونلرک هر بری اوزرنده فرانسز لرك مغلوب اوله جقلرینی خبر ویرن ایلک یمورطه پی تکذیب ایده جک یازیلر منقوش ایدیلر. پورتکیزلر بونی ده کورنجه آرتق نه فکر و مطالعه ده بولنه بیله جکلاری خصوصنده بالکلیه متحیر قالمشلر ایه ده فرانسز لرك مغلوبیتینی بالکز بر یمورطه خبر ویر-دیکی حالده بیکلرجه یمورطه آنک عکسنی خبر ویرمکله ایتنه شو اکثریته اینانق لازم کله جکی خصوصنده قرار قیلدیلر.

هاه یازیلی یمورطه لرك او یله من طرف الله منقوش اولمیبو صحنی اوله رق نقش ایدیلر بیله جکلرینی و بو عملیاتی نه یولده اجرا

ایلمک لازم کلدیکنی مبین برده تعریفنامه نشر ایدیلنجه پورتوغال
اهالیسی ایلمک ایمان و اعتقادلرندن نادم و پشیمان اولمشلر ایدی.
ایمدی یمورطه اوزرینه ایشلنیلان نقوشی یاپتی ایچون مراجعت
اولهرق تدابیر غایت ساده بر عمل فنریقی و کمیوی اولمغله بروجه
آتی نقل اولئیور:

یمورطه نك قوغی اوزرینه هر نه یازلمق و یاخود نقش ایلمک
آرزو اولئور ایسه بالمومی و یا طون یاغنی اریتوب انی مرکب
یرینه بالاستعمال یازلمی و یا نقش ایتملی.

بده بو یمورطه یی سرکه و یاخود صولندیراش تیزاب کبی
خفیف بر حامض ایچنه آتملی. بالمومی و یاخود طون یاغنی
ستر ایش اولدینی محملردن ماعدا یمورطه نك قوغنی اشبو مایملر
براز اینجلیتهرک محال مستوره سی ایسه صانکه قیارتمه یازی صورتنده
بلمی قالور.

بو عملیات پک قولای و ساده ایسه ده حسن اجرایی ایچون
ایبیجه مهارت لازم اولدیغندن هر تجربه ایتمک ایستیانلر همان ایلمک
دفعه ده تامیله موفق اوله مزار. براز ممارسه پیداسندن صکره ایسه
هرکس تامیله موفق اولهرق یازیلر یمورطه لر حقنده انظار حیرتی
جلب ایده بیاورار.

شو قدرکه هم یمورطه نك اوزرینه یازیلر یازمق و همده یمور-
طه نك بیاض و صاریسنی بوزماق یعنی پورتوغال اهالیسنک قاندقاری
کبی یمورطه کویا طاوغنق قرئندن بو یله محکوک چیقمش کبی
ظن ایتمک لازم کلمور ایسه اول باول یمورطه نك ایکی اوجلرینه
برر دلیک آچهرق بیاض و صاریسنی چیقارملی. بده بو دلیکلمری
بالمومی ایله طیقایوب حامض ایچنه آتملی اما پک کرک خفیف قا-
له جق اولان اشبو قابوقلری صویه باترمق مشکل اوله جفندن یمور-
طه یی بر ایپلمک ایله بر جسم ثقلیه ربط ایدوب حامضک موضوع
اولدینی قابک تا دینه باترملی.

ایمدی یمورطہ بو صورتہ نقش ایدلدکدن صکرہ دلیکاردن
ایچنه تکرار بیاض ایله صاریسی آقتیلوب دلیکاردن دخی بر مهارت
مخصوصه ایله طیقانور ایسه طاوغک قرزندن او ایله محکوک اولورق
چیقمش اولدیننی ایناندرمق درجه سنده انظار حیرتی جاب ایتک
ممکن اولور.

علم حدیث

« حاملات والذات مرضعات رحیمات بأولادهن لولا ما یأتین
الی ازواجهن دخل مصلیاتهن الجنة. »

خانملرک اوصافنی بیان ائناسنده، روح الوجود افندمز حضر-
تاری بیور بیورلرکه: آنلر حامله قالورلر، چوجقلرینی امزیرلر،
چوجقلرینه رحیمه اولورلر، اگر زوجلر یله حسن معاشرت ایدوب
نمازده قیلارلر ایسه واریاه آرتق داخل جنت اوله جقلرینه
هیچ شبهه اولمسون.

« الایمان والعمل قرینان لایصلح کل واحد منهما الا مع صاحبه،
ایمان و عمل، یکدیگرندن آیرلمسی جائز اولمیان ایکی
قریندرلر. هیچ بریسی یالکیز باشنه بر ایشه یاراماز.
بن کندیمه نصل مؤمن دیرمکه ایمانک هیچ بر شرطیله
عامل دکلم، اللهم نهی ایتدیکی کافئه رزائل اخلاقی ارتکاب
ایدیورم، شرمدن هر کس الله صیغه نوردده، آندن صکرده دعوی
ایمان و اسلامی کیسه یه براقمیورم. دیلده کی دعویله اله حجت
و برهان استرلر. یالکیز (آمانا) دیمک ایله ایش سوگمیور. اسلام
بدلایمان، حسن اخلاقدن، دیننده و افعالنده طوغریلقدن، عبارتدره
نورذ بالله من سوء الخلق. »

« أفضل المؤمنین رجل سمح البیوع سمح الشراء سمح القضاء سمح
الاقتضاء. »

مؤمنینک افضل، بیعنده، شراسنده چتین و غایظ اولمیهرق سهل،

سمیح، عالی جناب، طاورانا نلردره برده الاجلیسنی صیقمقسن بن
کمال سهواتله بورجی ویزنره، و مداینلر ایچندهده مدیوننی
صقیانلردره.

« اللهم انی اعوذ بک من علم لا ینفع و عمل لا یرفع و دعاء
لا یسمع ».

بصیرالوجود افندمز حضرتلری دنیاده نه درلو احوالدن اعراض
بیورمش و نه کبی اخلاق و افعال کندیوارنده بولنمنی ارزو
ایتمشله ایسه، بو دعاء سنیه و بوندن صکره کلهجک بعض ادعیه
علیهلرنده تمیین بیورهشاردره.

خلاصه الا کوان افندمز نفع و یرمیهجک علمدن، خالص اولمیان
علمدن، قبول اولمیهجق دعادن الله صفتیورلره.

مشهوره قادینلر

(خورشید بانو)

قافقاز یاده قره باغ (*) ده صوک حاکم اولان مهدی قلی
خان بن ابراهیم خان قزیدره آتمش یاشلرندن کیچوب (۱۳۱۵)
تاریخنده وفات اولدی. زیرک، عاقله، اولوب، ترکی و فارسی هم
عربی بیلوره، و اکثر عمرنی مطالعه ایله کیچرر ایدی، طبیعت
شعریهسی هم اولوب آغزلرده بر خیلی اثری قالمشدر، فقرايه
مرحمتملی اولوب، عموم فائدهسی ایچون مال صرف ایتمکدن لذتلنور
اولمشدر. یوز بیک روبله روس آقچهسی قدا ایدرک، شوشا (قره
باغ) شهرینه چشمه یاسادوب، تاتلی سو کتورمشدر.

سری خانم

عثمانلی شاعره لرینک اک مشهوره لرندن بر خانوندره. (۱۲۳۰)

(*) قره باغ، مقدمه ایرانه تابع اولوب ابراهیم خان (۱۸۱۳)
تاریخنده کندی اختیار یله روسیه یه تابع اولدی. بوکا مکافات
اوله رق اولاد و متعلقانی زادکان صنفنه قبول اولندی.

تاریخنده دیار بکرده دنیا به کلمه شیدی. علم و ادب تحصیلنده سمی
 بلینغ ایدوب، فن نظمه ید طولی صاحبه سی اولمشدره بغداد طرف
 فلرنده اوزون بر سیاحت ایتمش و صکره استانبوله کلمه شدره اشپو
 مرثیه بوانکدر:

فراغت کلمشم فانی جهاندن خصم جاناندر
 نه بیلسون مهربانلق رسمن اولکم اصلی ناداندر
 فلک داعخواهم اوزره دوشمدی بر کشته دوراندر
 نیهال نازنینمدن جدا حالتم پریشماندر
 بنم کو کلم قزل کل غنجه سی وش طوب طولی قاندر
 آچلمق اختیار ایتمز اگر یوز بیك بهار اولسه

بهارك روز نوروزن طویوب شاد اولسه هب گلر
 دیروب کیسولرن تبریکه کلمسه باغه سنبلر
 بو اثنا هر طرفدن نغمه ساز اولسه شیرین دلر
 بنم کو کلم قزل کل غنجه سی وش طوب طولی قاندر
 آچلمق اختیار ایتمز اگر یوز بیك بهار اولسه

قضا بیکاننه ناکاه جگر یارهم سپر اولدی
 نشانه اوغرادى تقدیر ربانى یرین بولدی
 آچوب بر مرغ روحی باغ فردوسه روان اولدی
 ترحم ایتمادی بو ناتوانی یاندى یاندردی
 بنم کو کلم قزل کل غنجه سی وش طوب طولی قاندر
 آچلمق اختیار ایتمز اگر یوز بیك بهار اولسه

بهانی شمع عشقه یانمه پروانه یم شمیدی
 ایچی دلدار ایله مملو طیشی بیکانه یم شمیدی
 براق بو آه و زار خسرت خمخانه یم شمیدی
 فلک جامیله سم نوش ایتشم متانه یم شمیدی

بنم کو کلم قزل کل غنجه وش طوب طولی قاندر
آچلمق اختیار ایتمز اکر یوز بیک بهار اولسه

صلادر اهل عشقه جمع اولوب عرفانی کورسونار
سرای خلوته حکم ایلیان سلطانی کورسونار
ملا مت خرته سنده کزلنان عریانی کورسونار
بنم کو کلم قزل کل غنجه سی وش طوب طولی قاندر
آچلمق اختیار ایتماز اکر یوز بیک بهار اولسه

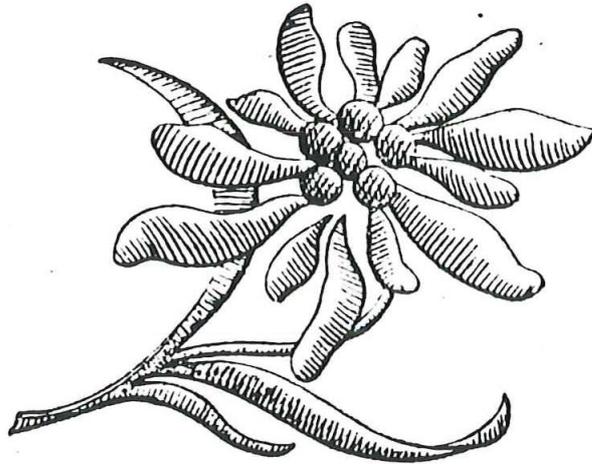
شرف خانم

عثمانلی ادیبه لرندن اولوب، نبیل بک نام کیسه قزیدره
گوزل مرثیه لری اولوب، (۱۷۴) صفحه ده بر دیوانی استانبولده
مطبوعدره.

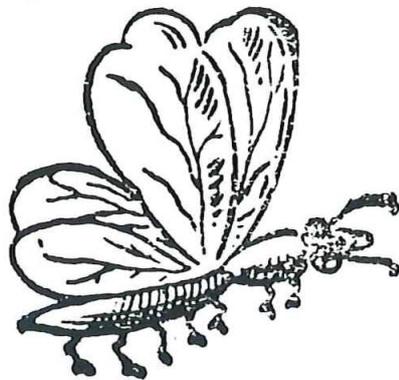
یا الهی دکلم مستحق احسان ایله!
کرم و لطف کی حقمده فروان ایله!
نعت، مرثیه، مناجات ستایشلری!
سبب مفرت ایت زیور دیوان ایله!
آ کلایم نیک و بدی خیر و شری بالجمله
بیلدروب، علم لدن سرینی عرفان ایله!
جمله ارباب کمالک نظرندن دیلرم!
نه قدر وار ایسه نقصانمی پنهان ایله!
وزن و معنادن اکر اولسه ده عاری «شرف» ک
شعرنی منتخب حضرت حسان ایله!

مناجاتلری بونکدره شیخ الاسلام عاشر افندی نسلندن
اولورق، (۱۲۲۴) تاریخنده دنیا به کلمه شیدی.

نقش و تيكش

اشبو رسم ياغلق (منديل) گوشه لرينه، قزان طرفنك قادينلرينك
 قاپاقلرينك اوستنه يا كه ايرلر كله پوشلرينه بك مناسب رسمدره
 آق منديللر اوزرينه نقشلنورسه آق ايسك ايله ديكمه لي، اما قاپاقلر
 و كله پوشلر اوزرينه نقشلنورسه اوقا (يعنى قلابدان) ايله
 ديكيلوره قلابدانن ماعدا قانئيل ايله ديكيلورسه قانئيل توبنه (آلتنده)
 رسمى بر دفعه آق ايب ايله ديكوب صكره اوزرندن قانئيلي ديكماي.
 شو اضول ايله ديكيلورسه نقشلنمش رسم، ايسكلر ايله و غيرى
 ايسلر ايله ديكلمش رسملره اوشاميوب بر باشقه صورته بولور و
 همده بك كوركم اولوب تورار.

كوبه لك صارى، كوكه قزل، سياه و آق بوياده اولور و
 اوزرلرئده مثلا صارينك اوزرئده سياه بنه كلر، و كوكن اوزرئده
 صارى بنه كلن اولور. آنك ايچون نقشلئدقئداده ممكن قدر اوقشائيمه

چالشملی. ایپک ایله مندیلا (یاغقلر) اطرافلرینه، و ایپک یا صدقلر اوزرینه بر جوق کوبه لکلر دیکمک ممکندر. مثلا بر یا صدق اوزرینه توری چشیده، اما زیاده رنگلی اولمادیی حالده، ایپکلرله کوبه لکلر دیکلوب دقت ای دیلرک کوبه لکلره اوقشاتیلدورسه، بویاه بر یا صدق بر اودانک (بولمه نك) برنجی یاراشقلرندن حساب اولنه بیاور.

* (طیبب نصیحتلری) *

بیلان چاقمه سی: بیلان چاقدقدن صکره زهرلنش یری اولا صوغوق صو ایله بیقاملی صکره یارالی یرنک آلتندن و اوستندن ایوجه صیقوب باغلاملی که زهرلنش قان وجودک هر یرینه داغیلا. ماسون. یارالنش یری Нашатыри. спиртъ (ناشاتیرنی سپیرت) ایله بر قاج دنمه یومالی و یا که لاپیس (°) (Ляписъ) نام اجزا ایله پشیرمای. ودخی کونده ۳ - ۲ دنمه ۱۰ - ۵ تامله ناشاترنی سپیرتی صوغوق صویه قارشیدیروب بیلان چاقمش - آدمه ایچرمک ممکندر.

بی چاقووی: چاقلمش یری و اطرافلرینی توزلی صو یا که سرکه ایله بیقاملی. عقرب تیشلرسه ینه نه ناشاترنی سپیرت ایله بزلی صولایوب یارالنش یره باغلاملی. آغریسی بیتدکدن صکره صوغوق صو ایله بیقاییوب و ینه صولانمش بر بز ایله باغلا یوب بر نیجه ساعت شو صورتده براقمه لی.

قزاق (Корь)

قزاق اکثری چوجقلرده اولوره جوجق خسته لندقدن اولا وجودی و باشی آتشلوب کوزلری قزللنوب بوغازی دخی آغریره. آغزن آچوبده باقیلورسه ایچروسی زیاده رنگلی قزل اولوب

(°) لاپیس و ناشاترنی سپیرت آپتکالرده بولنوره

بعض يرلری شیشمش ظن اولنور. اشیو صورتده بر ایکی کون کچدکن صکره وجودی و یوزی قزل بورتوکارله تولور. اشته شو بورتوکلر کورندکده صکره بر هنته کچروب خسته ایولشمیه باشلا یور.

قزامق ایله خسته لشمش چوجنی دوشکه (یا طاغنه) یا تترمای اما یاندینی اودا (بولمه) پک زیاده صیجاق اولماملی. پنجره لره (تره زه لره) قویور رنگلی پرده لر تومالی، چونکه قزامقلی چوجوغک کوزلری دخی آغرولی اولدینی سببدن زیانه ضیا و آیداق کوزلرینه زحمت ویرره.

قزامق ایله خسته لشمش چوجوغه اولنجی کوزلری سود، قهوه، یهورظه و ات صویبی ویروب، قزامق بورتوکاری کورندکده صکره خسته ایسترسه بر آز ات و برمک ممکن اولور. خسته نك یا طاغنی پنجره آلتنده یا که قاپو (اشیک) آلتنده اولماملی، چونکه خسته صوغوق آلورسه دهها زیاده کیفسز لئوب حالی مشکل اولور. قزامق ایله خسته اولدقده خسته صوغوق آلورسه صکره تورلی تورلی مرضلر حاصل اوله بیاورلر، دخی صاغر اولمق وار.

خسته نك وجودنده بورتوکار کورندکده صکره، صوغوق آلدیه مامسنه زیاده دقت ایتملی. آیا اولرنده کیوم اولمادینی حالده تاخته یه و قاشماسز (تاندزیره) باصدر ماملی و خسته نك اوستی دایما اوره تولی اولماملی.

قزامق کوچای صورتده اولمازسه ۱۰ - ۸ کونده نیکیلشوب

بیشر، اما ۳ - ۳ هنته یه قدر هوایه هیچ چیقارمق اولماز.

اشته خسته یا طاقدن قالقوب تورددن صکره یا طاغنی و بولمه سنی

و بولمه نك ایچروسنه اولان اشیا لریک جمله سنی ایوجه فورمالین

(Формалинъ) نام اجزا ایله ییقاملی. مثلا بر بارداق یا که بر وه دره

صوغوق صویه ۲۵ - ۲۰ کپا پککک فورمالینی قارشتروب اوطه نك دیوار

لرینی و سائر اشیا یی بر بز ایله صورتمای. یا طاغنی دخی ییقاملی.

بو صورتده تمیزانمش اوداده صکره دن هر کیم اوتورزه مرضی
بکاده یا پشور یوقار دیه قورقمه به محل قالماز.

بنی انسان

کچن نسخه مزده بز آوروپا و آفریقا (زنجیلر) و آمریکا
قادیارینک رسمارینی کوسترمش ایدک. شیمدی بوراده بعض باشقه
جنس قومار قادیارینک رسمارینی درج ایدیورزه.

آسیاده یشایان ماننول قادیارلی (اسمری رنگلی)

آفریقاده یشایان حبش قادیارلی (سیاهجه رنگلی)

اداره یه مکتوب

الله تعالی بنی آدمی ایکی فرقه قیابوب، برینی ار و دیگرنی
قاری (قادین) قیابوب خلق ایادی، ارلره فرض اولان شیئی قا-
دینارده فرض قیادی و حرام اولان شیلرده دخی مساوی ایادی.
افندیمز صلی الله عم عالم طاب قیامق هر مسلم و مسامهیه فرض

دیہرک ار و قادینه برابر خطاب ایادی. نه ایچون بزم ترکستان مسامه لری بو حدیث ایاه عمل ایده میورلر؛ انسان صورتنده اولوبده حیوان درجه سنده کیزمه نصل راضی اولورلر؟

نیجه میلیون مسامان اچنده اسلامک حقیقنی باوب قرداش و جنسداشارینه شریعتی اوکرا دیجک بر مسامه یوق دیورسام سوزم خطا اولماز. بو جاهله لریک تربیه سنندن ناشی اولاد لر مز نصل انسان حقیقی اولور؛ بو جاهلیت ظالمتندن علم و معرفت ضیاسینه نصل چقیورلر؟

ترکستانک قادیناری، شرعاً حزه اولسه لرده رسامده حره دیو فرض قیاما کیز؛ چونکه آتاسی قوجهیه ویرمک اولسه، قز چوجفک رضا اولوب اواماماسنی اعتبار اولمیوب، پاره مہرنی چوق ویرن شخصه ویریور؛ بعضی بدل، مہری مرادینه يتوشمادکندن اوتوز یاشینه قدر قوجهیه ویرمیوب خانه سنده بکلیور. شو کفائت و رضا اعتبار قیامادکن ناشی، کوپک و کدی کبی نزاع ایله یاشایورلر!!

بو حالاری ایاه نصل اولاد لری تربیه قیورلر؛ تأسف پک تأسف! مسکینه لره جبر و ظام ایدن آتا و آناسیدوه ترکستانای قادینار کندینک باغری اولان اولاد لر نیده حفظ الامحہ و حسن اخلاق کبی تربیه لریده بلمیورلر. ترکستانلیر، قوجه، سودایه یا که غیر محللره کیتدکده بش، اون سوز مکتوب یازما قیده بیلمیورلر.

بزم ترکستانای لرده ملت فکری بویله تورسون کندیارینک انسان ایدیکنی ده دوشمیوب، ارلره اسیره و خدمتکارلاق ایچون خدا طرفندن کوندرلمش بر مقهوره مخلوقز دیه بیلورلر. شایان تأسفدر میلیونار ایاه معدود اسلامک، قادیناره مخصوص ابتدائی اولسه ده بر مکتبی یوق، اولسه ده ترتب سز لک اوزره فقیر مسلمه لریک خانه سنده اوقاوب هیچ فائده چقمایور. بو غفایتمزه دوشنوب چاره سینه چا. لشم ازسق عاقبتمز نصل اولور؛ بو ضعیفه مسلمه لره یاپدیغمز جبر و ظامار نصل عفو اولور؛ بو خطا لر زه رسولمزدن نصل شفاعت امید قیلیورز؟

توقماقلی ص. عبدالمانف.

عالم نسوان (یا که خانملر دنیاسی)

خانملره مخصوص هفته‌اق ادبی و فنی
مجموعه‌دره مواد مندرجه‌سی اشبو بابلردن

بارتدر:

- (۱) خانملره مخصوص دوات نظامری و شرعاً حقوقلری.
  - (۲) خانه اداره‌سنه، اولاد تربیه‌سنه و یورت طبریله‌کنمه
دائر معلومات و خبرلر.
  - (۳) خانه ایشلری - تیکیش، نقش و سائره لازم اولان مواد
رسم و شکللری ایله.
  - (۴) بزده و سائردورلرله خانملرک حال و میشتی، علم
و ادبیانده، امور و سیاستده مشهوره اولان خانملرک ترجمه‌حالی
و رسماری.
  - (۵) مقدمات فنون، اصول اخلاق، حکمایه، شعر، تاریخ و
سیاحت لازم کلن رسملر ایله.
- سنه‌لك بدلی اوج روبله - دورت آیلق بر روبله‌دره.

الوجی دفتر آچیقدر

مدیره

صاحب امتیاز

شفیقه اسماعیل قیزی،

اسماعیل غصبریشکی:

مراجعت و آدرس - ترجمان - اداره‌سنه باغچه‌سرای.